

Dialogkonferanse

Overvann som
samfunnsutfordring
- fra strategi til handling

Guro Andersen
seniorrådgiver

18. juni 2019

Hvem er DSB?

- Samordningsansvar på nasjonalt nivå for samfunnssikkerhet og beredskap
- Styring av Fylkesmannen på samfunnssikkerhetsområdet
- Fagdirektorat brann, farlige stoffer, el- og produktsikkerhet, nød- og beredskapskommunikasjon
- Nødnett
- Sivilforsvaret
- Styrer det lokale el-tilsynet
- Ca. 680 ansatte
- Underlagt Justis- og beredskapsdepartementet

Foto: Kai Myhre

Naturskader – dårlig vær eller dårlig planlegging?

- Hva, hvor og hvordan bygger vi?

Fra Oslo 23.juni 2013. Foto Scanpix

Klimaendringer forsterker dagens utfordringer innen samfunnssikkerhet

- krever bevissthet i hele planprosessen

Fra regjering(er)

2010

NOU Norges offentlige utredninger 2010:10

Tilpassing til eit klima i endring

Samfunnet si sårbarheit og behov for tilpassing til konsekvensar av klimaendringane

2012

DET KONGELIGE MILJØVERKDEPARTEMENT

Meld. St. 33

(2012–2013)
Melding til Stortinget

Klimatilpassing i Norge

2018

NOU Norges offentlige utredninger 2018:17

Klimarisiko og norsk økonomi

2015

NOU Norges offentlige utredninger 2015:16

Overvann i byer og tettsteder

Som problem og ressurs

Klima i Norge 2100

Kunnskapsgrunnlag for klimatilpassing oppdatert i 2015
NCCS rapport nr. 2015

Rendekommisjonen
I. Steinar Brønn, E.J. Selbakk, J. Hestmark, A. Hestvik, S. Høyem, A. Napp, J.E.R. Mørn, S. Sandberg, A.B. Sævi, A. Strømberg og B. Agerholm

2016

DET KONGELIGE JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Meld. St. 10

(2016–2017)
Melding til Stortinget

Risiko i et trygt samfunn

Samfunnsikkerhet

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing

Dato	FOR-2018-09-28-1469
Departement	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Ikrafttredelse	28.09.2018
Endrer	FOR-2009-09-04-1167
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-2008-06-27-71-§6-2
Kunngjort	28.09.2018 kl. 15.20
Korttittel	Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing

Fra regjeringen

- Nye nasjonale forventninger vedtatt (vår 2019)
- Lovverk og veiledninger, endringer og revisjoner
 - Pågår arbeid i dept. (KMD og KLD) om oppfølging av forslag fra NOU om overvann
 - KMD (2018):
 - Revidert rundskriv «Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling»
 - Revidert veiledning til reguleringsplaner
- KMD (2018) Statlig planretningslinje (SPR):
 - Pågår arbeid med veiledning
- NVE ny oppgave overvann fra 2019:
 - Nye stillinger
 - Faglig utvikling på overvannsområdet (urbanhydrologi, forbedring av hydrologiske modeller, måledata, veiledning etc.

DSB: Analyser av krisescenarioer

Alvorlige hendelser som kan ramme Norge som:

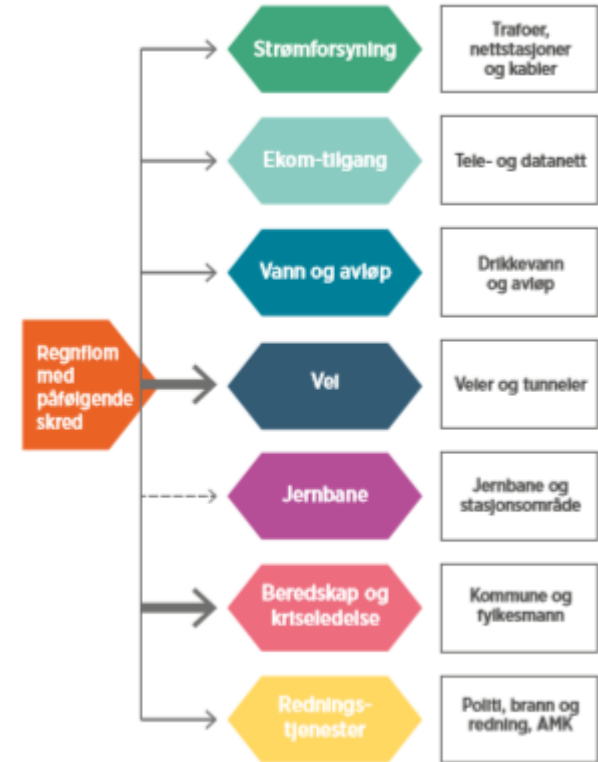
- Berører flere sektorer/ansvarsområder og som krever samordning
 - Går ut over kommunens kapasitet til håndtering ved hjelp av ordinære rutiner og redningstjeneste
 - Kan skape frykt/bekymring i befolkningen
- Det vi analyserer er:
 - Hva kan gå galt, og hvorfor?
 - Hva skal vi beskytte?
 - Hvilke tiltak må iverksettes?
 - Rapport regnflom i by (2016)

Kritiske samfunnsfunksjoner - sårbarhetsanalyse

Funksjoner samfunnet ikke kan greie seg uten for å ivareta befolkningens grunnleggende behov:

- Vann og avløp:
 - Drikkevannsforsyningen (f.eks. som følge av bortfall av strøm at forurenset vann kan trenge inn i vannledningene)
 - Avløp: tilbakeslag, ledningsbrudd og overløp
- Stengte veier
- Strømforsyning
- Elektronisk kommunikasjon
- Vei- og jernbanetraffikk
- Følger for redningstjenester
- Følger for beredskap og kriseledelse

Konsekvensene vurdert etter fire samfunnsverdier

– Liv og helse

- trafikkfarlige situasjoner
- smitte
- skred (f.eks. kvikkleireskred)

– Natur og kultur

- Erosjon
- Nedgravde tanker – mulig forurensning
- Lagring av kjemikalier
- Sjøppel
- Fredede bygninger/kulturminner

Sandvika sentrum,
august 2016.

– Økonomi

- Direkte økonomiske tap

(etter ekstremværet Frida i nedre Eiker 2012)

- Reparasjoner vei, vann og avløp (ca. 20 mill.)
- Reparasjoner av kommunale eiendommer ((ca. 25 mill.)
- Merkostnader til gjenoppbygging Ca. 12 mill.)
- Gjenanskaffelser av tapt inventar og utstyr (Ca. 7 mill.)

I tillegg utbetalinger fra Statens naturskadefond (1000 skademeldinger, utbetalinger på 424 mill. kr (Finans Norge)

- Indirekte økonomiske tap

- Langvarig produksjonsstans for næringsliv
- Tapte inntekter for transport, privatbilister, buss- og togpassasjerer, fotgjengere og syklistene (særlig for veier med stor trafikk)
- Reparasjon av skader med tilhørende gravearbeider kan gi kostnader pga dårligere framkommelighet

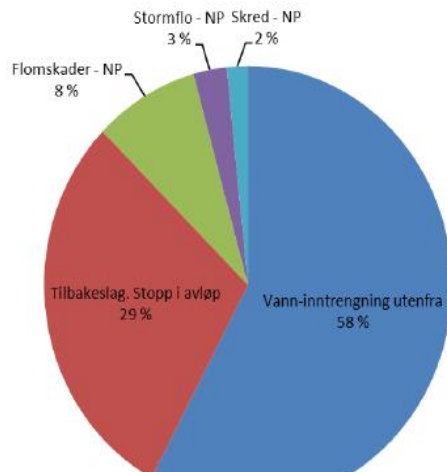
– Samfunnsstabilitet

- Sosiale og psykologiske reaksjoner i befolkningen
 - Påkjenninger i dagliglivet (svikt i strømforsyning, elektronisk kommunikasjon, evakuering, skader på hus og hjem)

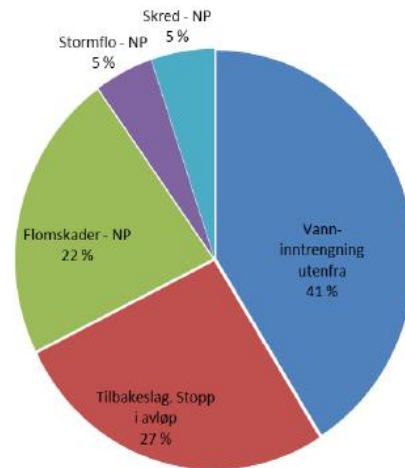
Vann på avveie koster mer enn alle naturskader

Snitt årlig antall meldte skader 2008-2015

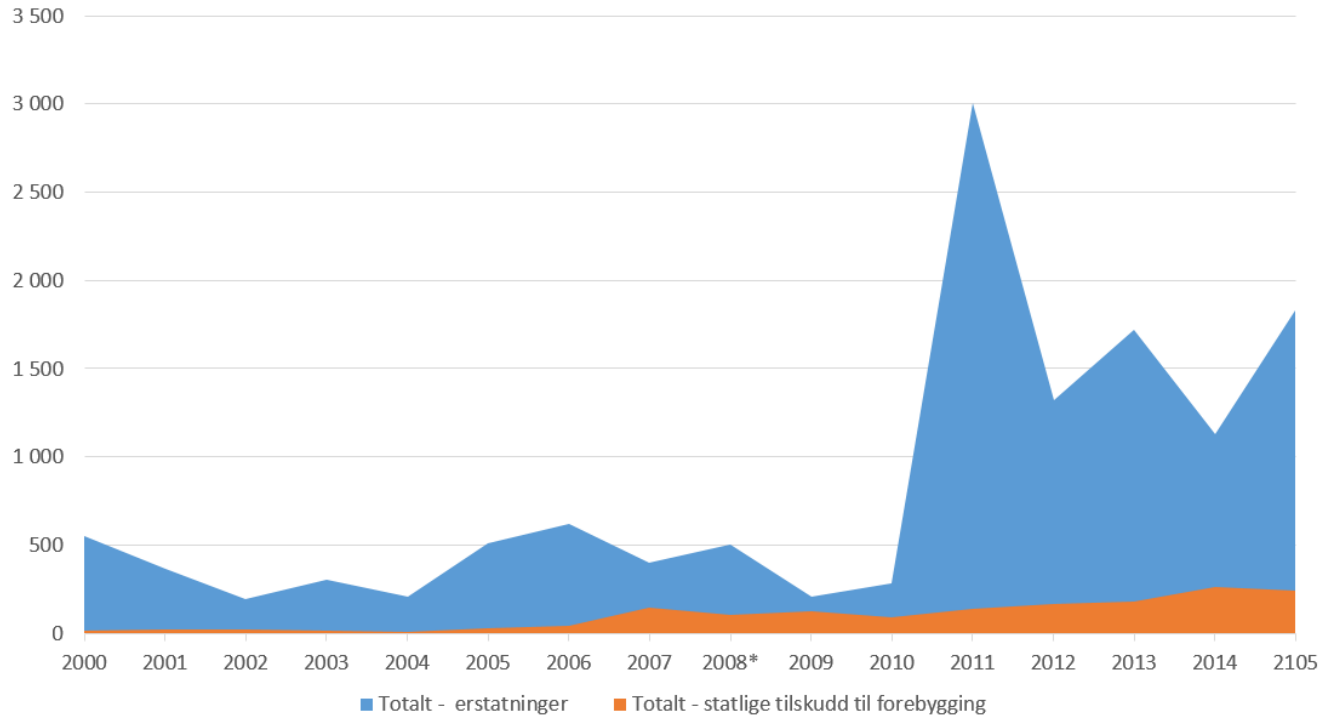

Erstatningsutbetalinger 2008 - 2015

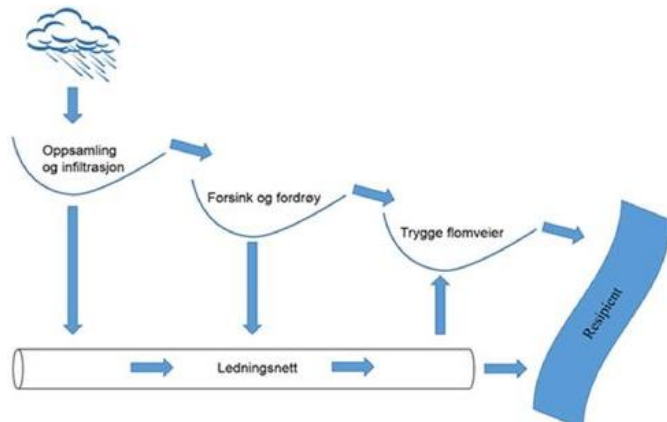
Utbetalinger naturskade og statlige tilskudd til forebygging 2000-2015 (mill. kr)

Utbetalinger etter naturskade og statlige tilskudd til forebygging 2000-2015. Millioner kroner.

Det viktige planarbeidet for ny bebyggelse

- Viktig med et godt kunnskapsgrunnlag for planleggingen
 - kartlegging av drenslinjer/flomveier, skredområder, havnivåstigning/stormflo, samfunnskritiske bygg og infrastruktur, klimaprofiler for fylket osv.)
- Bruk tilgjengelig kunnskap i arbeidet med ROS-analyser
 - Jobb tverrfaglig og tverrsektorielt med analysene
- Forslag til tiltak i planforslaget – gjennom planverktøy i PBL
- Overordnet plannivå må gi føringer for reguleringsplaner og byggesak – plasskrevende overvannsløsninger må planlegges så tidlig som mulig
- Tre-trinnstrategien – husk alle trinnene!

For å unngå enda større skader i framtiden, må vi:

- ha god kunnskap om klimaendringers konsekvenser på alle samfunnsområder
- samarbeide bedre på tvers av fag og sektorer
- få større politisk interesse og prioritering